

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodiêre

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Sancti Patris nostri Germani Archiepiscopi Constantinopol. Encomion Dei
pare[n]tis, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

tum, bestiisque traditum ad deuorandum, paulo antè demonstrauimus. Iste aliàs è custodia eductus, simulque cum maleficis ad spectacula populo edenda conu-
ctus, cum palàm egregiè suas partes in stadio egisset, idque tèt ac sapius, propter
quòd index post minas illi varijs temporibus oppositas, siue illum commiseratus,
siue spe propositi & sententiæ eius commutandæ inductus, ad alia semper noua cer-
tamina distulerat, tandèm ipso præsentè Imperatore denuò producitur, velut op-
portunè & commodè in illud tempus referuatus: vt hoc dictum salutare, quod Do-
minus discipulis suis, diuina præscientia prædixisset, (nimirum quòd coram Regibus
adducerentur propter testimonium eius) verè in eo completeretur.

Matt. 10.

Eccè Iudai
cum tyran-
num.
Luc. 23.
Iohan. 18.

Primum igitur in medium stadium, cum quodam malefico & scelesto homine,
quem caedis domini sui reum fuisse ferunt, vnà rapitur. Deindè hic domini sui inter-
fector, qui bestijs obijci debuisset, misericordia & clementia Imperatoris (prop-
ter ad similitudinem Barrabæ latronis, quem Seruatoris loco Iudai mortis periculo
eripiebant) nece liberatus est: & propterèa strepitu & acclamationibus totum
ideò personabat theatrum, quòd homicida Imperatoris beneficentia, non solum
feruatus esset, verùm etiam honore & libertate donatus. Cæterùm hic verè & di-
uina pietatis athleta, priuim à tyranno accersitur: deindè inficiationem suæ vo-
luntatis & instituti rogatus est: promittitur ei libertas. at ille magna voce palàm
testatur, non turpis & nefarij criminis causa, sed pietatis in Deum omnium rerum
opificem, libenter & cum voluptate omnia supplicia, quæcunque sibi imponen-
tur, se pacato & tranquillo animo subiturum. Atque hoc elocutus, dicto citius fa-
ctum exequitur: & vrsò in illum dimisso, ex aduerso veluti curriculo factus obuiam,
seipsum libentissimè vorandum dat. Post adhuc superstes spiritum ducens, in car-
cerem mittitur. vbi vno die in vita commoratus, postridiè lapidibus ad pedes eius
appensis, in medium mare demergitur. Tale Agapij martyrium fuisse constat.

Martyris
cõstantia.

Vrsò fero-
cissimo ob-
ijciatur.

In mare de-
mergitur.

S U

SANCTI PATRIS NOSTRI GERMANI
ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI ENCO-
*mium sanctissime Dei parentis, quando adducta fuit in templum
à suis parentibus, cum esset tres annos nata. Ha-
betur in tomis Aloysij per Simeonem
Metaphrastem.*

Novemb. 21
Festus dies
Præsentationis bea-
tissime Ma-
riæ.

S. Maria de-
git intra san-
cta sancto-
rum.

CEE rursus dies festus & celebris matris Domini: ecce
progressus sponsæ, in quam non cadit vlla reprehensio:
ecce primus processus futuræ eius gloriæ: ecce apertum
proœmium diuinæ, quæ eam erat adumbratura, gratiæ:
ecce clarum indicium eius eximij puritatis. Vbi enim
non sapè, sed semel solum in anno sacerdos ingrediens,
peragebat cultus mysticos: illuc ea, vt ibi perpetuò ma-
neret, à suis adducitur parentibus, & vt esset in sacris gra-
tiæ adytis. Quis rem vnquam talem cognouit? Quis vi-
dit, aut quis audiuit ex ijs, qui nunc, aut qui vnquam iue-
runt, foeminam quæ adduceretur in intima sancta san-
ctorum, ad qua vix patet aditus hominibus, vt in eis habitet & versetur? An non
hoc est euidentis demonstratio noui & alieni operis, quod in ea futurum erat postea?
Non apertum signum? non clarum indicium? Ostendant nobis, qui in eam lingua
mouent, & vident tanquam non videntes, vbinàm talia vnquam viderunt, puellam
ex professo adduci intra tertium velum, tanquam donum in quod nulla cadit repre-
hensio, vt illic habitaret assidue? eamque à diuitibus populi supplicantiibus, & à vir-
ginibus deduci, cum lampadibus adduci, à sacerdotibus & Prophetis sopinis mani-
bus excipi? Quomodo ergò noluerunt intelligere? Quomodo videntes prima, ex-
tremis fidem non habuerunt? Quomodo cum quædam noua & aliena in ea prius
vidissent, dixerunt contra ea, quæ postea facta sunt? Non enim casu & temerè fue-
runt, quæ prima in ea euenerunt, sed fuerunt omnia vltimorum proœmia. Dicant
ergò nobis, qui ex seipsis sunt in rebus inanibus sapientes, quomodo cum alia steri-
les pepererint, nullius ex ipsis filia reponitur in sancta sanctorum, nec accepta fuit à
Prophetis?

Prophetis? An non hæc poterant dicere, qui hæc & talia videbant, cuiusmodi etiam qui ex eis erant eiusdem sententiæ, dixerunt postea in illius filium, Quisnam erit hic puer? Maximè.

Sed qui aliena quidem sentiunt, interitùs viam ingrediantur, & cadant in barathrum, quod ipsi fecerunt: Nos autem, qui sumus Dei populus peculiaris, sacerdotes & principes mundani, & monachi, serui & liberi, artifices & agricolæ, plantatores & piscatores, iuvenes & senes, viri & mulieres adeste, prompto & alacri animo accedamus ad Dei parentem, & quæ in eam œconomicè priùs perfecta sunt, diuina mysteria intueamur. Quemadmodùm à parentibus hodiè virgo sacratissima in templum

Dei per eius sacerdotes adducitur, quemadmodùm templum Domini animatum, templo in animo dedicatur, quemadmodùm propheta Zacharias eam sua manu accipit & adducit in adyta, nihil agrè ferens, neque dicens eius parentibus: Non faciam hanc rem maximè nouam, neque puellam introducam in sancta sanctorum, vt in eis habitet assidue, in quæ semèl in anno iussus sum intrare. Nihil tale dixit Propheta Zacharias: sed vt qui præsciuisset futurum, quoniam erat Propheta, eam expectans, sicut qui post eum fuit, Simeon illius filium, eam is quoquè excipit prompto & alacri animo. Deindè matrem amplexus, eam allocutus est, sic dicens, & puellam tenens manibus: Vndenàm orta es, ò mulier? & quisnam est modus & scopus talis studij tui ac propositi? & quomodò cum nullum tale habueris exemplar, sola inuenisti hunc nouum & non priùs auditum actum, introducens puellam, vt ingrediatur adyta? Quæ est tua deliberatio, dic nobis, & quæ cogitatio? Ego, inquit Propheta, sum Anna grato nomine: nata quidem sum ex genere sacerdotali, tribu Aaronitica, radice prophetica & regia: Dauidis autem & Salomonis, & eorum, qui deinceps fuerunt, sum ramus. Sum autem cognata tuæ vxoris Elizabeth. Deindè viro quidem coniuncta fui lege Domini. Inuenta sum verò sterilis & infertilis multis annis. Nullum autem inueniens medicamentum, quod mederetur meæ calamitati, ad eum confugi, qui est solus potens, & ea reddit facilia, ex quibus non datur exitus: & ad ipsum meum ex animo aperiens, cum luctu cordis clamaui & lachrymis, sic dicens: O Domine Domine, qui dolore affectas animas exaudis ocyssimè, cur me reddidisti diuersam à natura meorum Maiorum? Cur me fecisti parabolam in genere meo, & motionem capitis in tribu mea? Cur maledicti tuorum Prophetarum me fecisti participem, dans mihi matricem filios non producentem, & vbera arida? Cur fecisti, vt mea dona non essent accepta, vt quæ sim sterilis? Cur me fuisisti subsannari à notis meis, irrideri à famulis, & vicinis haberi opprobrio? Respice Domine, exaudi Domine, miserere ò sancte. Fac me similem volucris cæli, & bestijs terræ, piscibus maris: quoniam ea quoquè sunt genitalia coram te, ò Domine. Nè brutis videar deterior, ò Domine, quæ facta sum ad imaginem tuam & similitudinem.

Hæc cum dixissem, hoc quoquè adieci ijs, quæ dicta sunt: Quoniam tibi Domine donum gratiarum actionis, omninò tibi dedicabo quem mihi dederis filium, vt is sit & maneat in tuo sanctuario, tanquam sacrum donarium & munus preciosissimum, quod mihi datum est à te, qui es perfectissimus dator preciosorum donorum. Hæc ego, cum essem sub dio in meo horto, oculos in cælum tollens, pectus autem meum manibus verberans, clamaui ad Deum, qui est in cælis. Meus autem coniunx, cum esset solus in monte, & ieiunaret quadraginta dies, eadem à Deo supplex petebat. Sic ergò flexus, qui est paratus ad misericordiam & benignus Dominus, amborum precibus, misit diuinum Angelum, nobis prænunciatum meæ filia conceptionem. Statim ergò natura à Deo iussa semen excipit. Non enim ante diuinam gratiam ipsa ausa est excipere. Sed cum illa accessisset, matrix quæ priùs erat clausa, suas portas aperuit, & à Deo acceptum depositum apud se detinuit, donèc Dei voluntate, quod in ea fuerat seminatum, in lucem editum. Hinc ergò eo ablato, vota mea reddo Domino, quæ distinxerunt labia mea, & locutum est os meum in afflictione. Et idè virginum cateruas coëgi cum lampadibus, conuocaui sacerdotes, congregaui cognatos meos, omnibus dicens: Omnes mihi gratulemini, quòd hodiè & mater & productrix effecta sum: non Regi terreno meam offerens filiam, quoniam nec par quidem erat: sed Deo cælesti & Regi dedicatam: accipe deinceps, ò Propheta, meam à Deo datam filiam: & introductam, planta in loco sanctuarij, in prompto Dei habitaculo, in domo exultationis & lætitiæ: nihil curiosè inquirens, donèc Deo, qui eam hinc vocauit, visum fuerit, quæ ad eam attinent, ad finem deducere.

Xx 2

Cùm

S. Maria tē-
plū Domini
animatum.S. Anna ma-
ter perpe-
tuae Virgi-
nis Mariæ.Preces S.
Annæ.

Osce 9.

Vorsū illius.

Angelus p-
nunciat na-
scituram S.
Mariam.

Psal. 65.

CR IUS

RV III

S

Zacharias sacerdos, oblatam virginem Mariam introducit in sancta sanctorum.

dicenda

S U

Angelus tibi afferat S. Mariæ in templo de genti.

Vide quanta possit sanctissima Dei genitrix.

Beati qui S. Mariæ virginis inferunt.

Eccè quomodo invocatur Dei matrem in sui auxilium.

Cum hæc verba audisset Zacharias, statim allocutus est Annam: *Benedicta es tu, o femina in primis veneranda: glorificata es matrix tua, o amans coniugis: & gloriosa es oblatio tua, o pia & Dei amans.* Deinde puellam latus tenens, eam prompto & alacri animo introducit in sancta sanctorum, sic vtrique ei dicens: *Adeisdum implementum meæ prophetiæ: Adeisdum perfectio paſtorum conuentorum Domini: Adeisdum signaculum eius testamenti: Adeisdum finis eius consiliorum: Adeisdum declaratio eius mysteriorum. Adeisdum specula omnium prophetarum: Adeisdum conciliatrix eorum, qui malè dissentiunt. Adeisdum coniunctio eorum, quæ erant malè disiuſta. Adeisdum firmamentum eorum, quæ deorsum inclinatur. Adeisdum renouatio eorum, quæ erant inueterata. Adeisdum iubar eorum, qui sicut sunt in tenebris. Adeisdum donum maximè nouum & diuinum. Adeisdum Domina omnium terrigenarum, ingredi in gaudium Domini tui. Nunc quidem infans in terra, quæ conculcatur ab hominibus: paulopost autem in superna, & ad quam non patet hominibus aditus. Cum sic, vt erat consentaneum, dixisset myſta puellæ eam vbi oportebat deposuit, & vbi conuenerat, & fuerat præstitutum. Puella autem valdè lætans & exultans, ibat in templo Dei, tanquam in thalamo, cum ætatis quidem ageret annum tertium, esset verò perfecta diuina gratia: vt quæ esset prædestinata à præcognita & prælecta à Deo, & dispensatore vniuersorum ante mundi constitutionem. Mansit autem deceterò in sanctis sanctorum, seu in templi penetralibus, ubi broſiam nutrimentum per Angelum accipiens vsque ad secundam ætatem. Tunc autem Dei nutu & consilio sacerdotum, de ea datur fors, & sorte eligitur Ioseph iustus, & hanc sanctam virginem diuino consilio ex templo Dei ab eius accipit sacerdotibus, ad inſcandum mali authorem serpentem: ne tanquam virginem aggrediretur, puellam ab omni labe alienam, sed tanquam ad desponsam ad eam accederet. Fuit ergo illa incorruptissima in domo fabri Ioseph seruata Domino omnium architecto, donec, quod ante secula fuerat absconſum mysterium, in ea esset perfectum, & hominibus Deus ex ea effectus esset similis.*

Sed de his quidem dicere, est alterius operis & temporis conuenientis: nobis autem rursus ad propositum redeat oratio, & laudibus celebretur hodie dies dedicationis. *Abi ergo o Domina Dei mater, abi ad tuam hæreditatem, & vade in atria Domini exultans & lætans, alacrisque expectans in dies sanctissimi spiritus in te aduentum, & potentiæ altissimi adumbrationem, & vniuenti tui filij conceptionem, vt Gabriel tibi prædicet: & da ijs, qui tuum festum peragunt, tuum auxilium, protectionem & defensionem, eos omni ex parte liberans tuis intercessionibus ab omni necessitate & periculis, morbisque grauibus & omne genus calamitatibus, & à futuris iustis minis tui filij. Eos autem colloca, vt mater Domini, in loco deliciarum, vbi est lux & pax & rerum expendarum summum donum: & fiant muta labia dolosa, quæ contra te iustam loquuntur iniquitatem in superbia & contempione, & exte terminetur in ciuitate tua imago eorum. Erubescant, & deficiant, & pereant, & cognoscant, quòd nomen est tibi Domina. Tu sola Dei genitrix excelſissima super omnem terram.*

Nos autem, o Dei sponsa, fide benedicimus, desiderio honoramus, & metu adoramus, te semper extollentes, te laudantes, & te venerabiliter beatam pronunciantes. *Est enim reuerà pater tuus beatus inter viros, & beata mater tua inter mulieres. Beata domus tua, & beati noti tui. Beati, qui te viderunt. Beati, qui tecum sunt veritate beati, qui tibi seruièrunt. Beata loca tua. Beatum templum, in quo tu fuisti oblata. Beatus Zacharias, qui te vnus suis est amplexus. Beatus Ioseph, qui te despondit. Beatus lectus tuus, & beatum sepulcrum tuum. Tu es enim honor honorantium, & præmium præmiorum, & altitudo altitudinum. Sed o mihi sola Domina, mea ex Deo consolatio: ardoris qui est in me ros diuinus: exiccati mihi cordis diuinitus irrorans adſpersio: tenebroſæ meæ animæ lampas lucidissima. Dux meæ dubitationis, vires imbecillitatis, nuditatis amictus, opes medicitatis, immedicabiliu vulnerum curatio, lachrymaru ablatio, requies gemituum, allenatio dolorum, calamitatu transmutatio, vinculorum meorum solutio, spes meæ salutis, & bonorum omnium remuneratio, exaudi meas preces, miserere meorum luctuum, & excipe meos fletus: miserere mei, flexa meis lachrymis. Te moueat mei misericordia, vt matrem benigni Dei adſpice & annue meæ supplicationi. Imple mei sitientis desiderium, & coniunge me meæ cognatæ & conseruè in terra mitium, in tabernaculis iustorum, in choro sancto-*

rum:

rum : & dignare me tu, quæ es omnium defensio, & omnium lætitia, & vehemens gaudium, vt simul cum ea læter, te rogo.

Rogo te præterea, vt in gaudio illo, quod reuera verbis non potest exprimi, perpetuisque delicijs & insatiabilibus, & in regno eius, quod caret vespera, & nunquam terminatur, eos colloces, qui fide & desiderio hoc venerandum tuum festum peragunt. Certe Domina Dei parens, certe meum refugium, vita & defensio, arma & gloriatio, spes & robur meum : concede mihi, vt ego quoque cum ea fruar inenarrabilibus, & quæ comprehendi non possunt, tuis bonis, in cælesti & quæ dici non potest perseverantia. Habes enim, fat scio, cum tua voluntate concurrentem potentiam, vt quæ sis mater altissimi : & propterea audeo. Nè ergò priuer mea expectatione, ô Domina inemerata, quæ vniuersorum expectationem supra rationem peperisti, Dominum nostrum Iesum Christum, verum Deum & Dominum & Regem vniuersæ creaturæ naturæ : Quem decet omnis gloria, honor & adoratio, cum patre principio carente, & sanctissimo & viuifico spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

SANCTI PATRIS NOSTRI GEORGII ARCHIEPISCOPI NICOMEDIAE ORATIO DE EXITU

sanctissimæ Dominae nostræ Dei parentis, quando fuit oblata in templo. Habetur itidem per Simeonem Metaphrasem in tomis Aloysij.

PULCHRA nobis principia argumenti dicendi ostendit hic dies festus : parauit pulchas conscensionum semitas : iecit pulchra fundamenta ascensionum, nunc erigens ad se orationem. Quamobrèm, eam tollens sublimem, gratia euehit ad encomiorum altitudinem : & gradus mutans gradibus, laudem transfert à gloria in gloriam. Sed quoniam fieri non potest, vt ea simul cum rebus extollatur, è terreno profundo parùm énatans, exiliter erigitur id argumenti altitudinem. Agè ergò nos quoque cum ea laborantes, corporis onere deposito, mentis penna simul ad festum extollamur, & intra adyta progredi festinatem castissimam virginem, prompto & alacri animo consequamur : & nos ab externo errore colligentes, orationis vestibula deinceps conscendamus. Neque enim pratorum pulchritudo adeò facit, vt ij, qui extrà obeunt, ea cupiant ingredi, vt odoratus hortus encomiorum Virginis, ingressum reddit iucundum volentibus. Etenim est hoc pratum, & pratorum maximè odoriferum, & varium, & incorruptione coronans eos, qui decerpunt : non vernis comatum floribus, qui speciei habent delectationem, quæ facillè marcescit : sed emittens gratiæ bonum odorem, perfundit sensum, & mentem apud se longè suauissima demulcet auditione. Nam in illis quidem sensus quoque capiens fatietatem, non similiter delectatur ijs, qui apparent postea. In his autem eorum quidem, qui præcesserunt, manet odor : eorum autem, qui succedunt, accedit maius desiderium. Malum quidem spectaculum, vnà cum tempore marcescentem habet pulchritudinem : Hic autem decor perpetuam fert animæ delectationem : & quomodo qui vestibula regia fortè sunt ingressi, ex externis conieciunt internam posituram, quæ sensu non iudicârunt, mente conieciunt excellentia : idem etiam ostenditur accidere in vestibulis encomiorum. Atque in omnibus quidem, vt arbitror : non minimum autem in his quoque, vt arbitror. Nam in altitudinem quidem elata sunt præcemia : præclarus verò argumenti ornatus ex his apparet, intrinsecus plurima habens incrementa, gloria & pulchritudine insignia. Est ergò nobis propositum, ad ingressum parùm attollere oculos, & qui laet, quoad eius fieri potest, intueri decorem, etiamsi fieri non potest, vt contemplerur vniuersam eius elegantiam. Agè verò oratione procedamus interiùs, ductricem habentes ipsam Reginam.

Novèbr. 21. Cap. 1. Et hic habes festum diem Praesentationis Virginis.

S. Maria pratum odoriferum, spiritalibus comatum floribus.

Cap. 2.

Sed video nunc hanc concionem luce infinita coruscare, & mente illuminor, & mihi venit in mentem exilire, & ea, quæ nunc peraguntur, magna esse visione apprehendo, & Angelos simul choreas agentes mente cogito, & omnia noua, & aliena, & digna pul-

UR IUS

EV III

5